

Moving on in Life

Source Sheet by Effie Klein

בראשית מ"ח:א'

(א) וַיְהִי אַחֲרַי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חָלָה וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ אֶת־מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֶפְרַיִם:

Genesis 48:1

(1) Some time afterward, Joseph was told, "Your father is ill." So he took with him his two sons, Manasseh and Ephraim.

פרקי דרבי אליעזר נ"ב:ו'

(ו) המופת הרביעי, מיום שנברא העולם לא היה אדם חולה, אלא בכל מקום שהיה אדם אם בדרך אם בשוק ועטש היתה נפשו יוצאה מנחיריו ומת, עד שבא יעקב אבינו ובקש רחמים על זאת ואמר לפני הב"ה, רבונו של עולם אל תקח את נפשי ממני עד אשר אני מצוה את בני ובני ביתי. ונעתר לו, שנ' ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה. ושמעו כל מלכי הארץ ותמהו שלא היה כמהו מיום שנבראו שמים וארץ, לפיכך חייב אדם לומר לחבירו בשעת עטישותיו חיים שנהפך מות העולם לאור, שנ' (איוב מא, י) עטישותיו תהל אור.

Pirkei DeRabbi Eliezer 52:6

(6) The fourth wonder (was): From the day when the heavens and the earth were created no man was ill, (who) sneezed and lived, but in every place where he happened to be, whether on the way or in the market, and (when he) sneezed, his soul went out through his nostrils; until our father Jacob came

and prayed for mercy concerning this, and he said before the Holy One, blessed be He: Sovereign of all the worlds! Do not take my soul from me until I have charged my sons and my household; and He was entreated of him, as it is said, "And it came to pass after these things, that one said to Joseph, Behold, thy father is sick" (Gen. xlviii. 1). || All the kings of the earth heard (thereof), and they wondered because there had been no one like him from the days when the heavens and earth had been created. Therefore a man is in duty bound to say to his fellow: Life! when the latter sneezes, for the death of the world was changed into light, as it is said, "His neesings flash forth light" (Job xli. 18).

בראשית ב'ז'

(ז) וַיִּצְרֹף יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם עָפָר מִן־הָאֲדָמָה וַיִּפֹּחַ בְּאַפָּיו נְשָׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה:

Genesis 2:7

(7) the LORD God formed man from the dust of the earth. He blew into his nostrils the breath of life, and man became a living being.

בבא מציעא פ"ז א:ט"ו

עד יעקב לא הוה חולשא אתא יעקב בעא רחמי והוה חולשא שנאמר (בראשית מח, א) ויאמר ליוסף הנה אביך חולה עד דאתא אלישע לא הוה דחליש ואתפח אתא אלישע בעא רחמי ואתפח שנאמר (מלכים ב יג, יד) ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו מכלל דחלה חלי אחריתי

Bava Metzia 87a:15

Until Jacob, there was no illness leading up to death; rather, one would die suddenly. **Jacob came and prayed for mercy, and illness was** brought to the world, allowing one to prepare for his death, **as it is stated:** “**And one said to Joseph: Behold, your father is sick**” (Genesis 48:1), which is the first time that sickness preceding death is mentioned in the Bible. **Until**

Elisha, one did not fall ill and then heal, as everyone who fell ill would die. Elisha came and prayed for mercy and he was healed, as it is written: “Now Elisha fell ill with his illness from which he was to die” (II Kings 13:14). By inference, one can derive that he had previously fallen ill with other illnesses from which he did not die.

בראשית כ"ד:א'

(א) וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיְהִנֶּה בְּרַךְ אֶת־אֲבְרָהָם בְּכֹל:

Genesis 24:1

(1) Abraham was now old, advanced in years, and the LORD had blessed Abraham in all things.

בבא בתרא ט"ז ב:י'

כתנאי (בראשית כד, א) וה' ברך את אברהם בכל מאי בכל...רבי שמעון בן יוחי אומר אבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם תלאה הקדוש ברוך הוא בגלגל חמה אמר אביי היינו דאמרי אינשי אידלי יומא אידלי קצירא

Bava Batra 16b:10

The Gemara comments that this disagreement is **parallel to** a dispute between *tanna'im*: The Torah states: “**And the Lord blessed Abraham with everything [bakkol]**” (Genesis 24:1), and the Sages disagree about what *bakkol* means...**Rabbi Shimon ben Yoḥai says: A precious stone hung around the neck of Abraham our forefather; any sick person who looked at it would immediately be healed. When Abraham our forefather died, the Holy One, Blessed be He, hung this stone from the sphere of the sun, which from that point on brought healing to the sick. Abaye said: This explains the adage that people say: As the day progresses, sickness is lifted.**

תוספות על בבא בתרא ט"ז ב:י'

שכל חולה שרואה אותה מיד מתרפא. וא"ת והא בימי אברהם אכתי לא היה חולי בעולם כדאמרי' בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פז.). דעד יעקב לא הוה חולשא ועד אלישע לא הוה דאיחלש ואיתפח ומצינן למימר דהכא בחולה של מכה איירי ור"ת ור"י מפרשים דעד יעקב לא הוה דאיחלש היינו חולי של מיתה מכאן ואילך הוה דאיחלש חולי של מיתה ולא הוה דאיתפח עד אלישע:

Tosafot on Bava Batra 16b:10

...

בראשית כ"ז:ב'

(ב) וַיֹּאמֶר הַגֵּה נָא זְקֻנָתִי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי:

Genesis 27:2

(2) And he said, "I am old now, and I do not know how soon I may die.

בראשית רבה ס"ה:י"ב

(יב) אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה הִגִּיעַ אָדָם לְפָרֵק אַבּוֹתָיו קֹדֶם לְחֻמֵּשׁ שָׁנִים וְלֹאֲחַר חֻמֵּשׁ שָׁנִים יָדָאג מִן הַמִּיתָה, וְשָׁפֵן יִצְחָק אָמַר אִם לְשָׁנָיו שָׁל אַבָּא אָנִי מִגִּיעַ עַד עַכְשָׁיו מִתְבַּקֵּשׁ לִי, אִם לְשָׁנִים שָׁל אָמִי אָנִי מִגִּיעַ, (בראשית כז, ב): וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַגֵּה נָא זְקֻנָתִי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי, תָּנִי נְשִׁבְעָה דְבָרִים מְכּוּסִים מִבְּנֵי אָדָם, וְאֵלּוּ הֵן: יוֹם הַמִּיתָה, וְיוֹם הַנְּחֻמָּה, וְעֵמֶק הַדִּין, וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ בְּמָה הוּא מְשַׁתְּכָר, וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ מַה בְּלִבּוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ מַה בְּעִבּוּרָהּ שֶׁל אִשָּׁה, וּמִלְכוּת הַרְשָׁעָה אֵימְתִי נוֹפְלֵת. יוֹם הַמִּיתָה מִנִּין, דְּכִתִּיב (קהלת ט, יב): כִּי גַם לֹא יוֹדֵעַ הָאָדָם אֶת עֵתוֹ. יוֹם הַנְּחֻמָּה מִנִּין, דְּכִתִּיב (ישעיה ס, כב): אָנִי ה' בְּעֵתָהּ אֲחִישְׁנָהּ. וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ מַה בְּעוֹמְקוֹ שֶׁל דִּין, וְשִׁנְאָמַר (דברים א, יז): כִּי הַמְשַׁפֵּט לְאֱלֹהִים הוּא. וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ בְּמָה הוּא מְשַׁתְּכָר, דְּכִתִּיב (קהלת ג, יג): מִמֶּת אֱלֹהִים הִיא. וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ מַה בְּלִבּוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, דְּכִתִּיב (ירמיה יז, י): אָנִי ה' חֹקֵר לֵב. וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ מַה בְּעִבּוּרָהּ שֶׁל אִשָּׁה, דְּכִתִּיב (קהלת יא, ה): כַּעֲצָמִים

בְּכֶטֶן הַמְּלָאָה. וּמְלָכוֹת הָרִשְׁעָה אֵימָתִי נוֹפְלֹת, דְּכָתִיב (ישעיה סג, ד): כִּי יוֹם נִקָּם בְּלִבִּי.

Bereishit Rabbah 65:12

...

ספרי דברים שנ"ז:ל"ג

(לג) ומשה בן מאה ועשרים שנה - זה אחד מארבעה שמתו בן מאה ועשרים, ואלו הם: משה והלל הזקן ורבן יוחנן בן זכאי ור' עקיבא. משה היה במצרים מ' שנה, ובמדין מ' שנה, ופירנס את ישראל מ' שנה; הלל הזקן עלה מבבל בן מ' שנה, ושימש חכמים מ' שנה, ופירנס את ישראל מ' שנה; רבן יוחנן בן זכאי עסק בפרגמטיא מ' שנה, ושימש חכמים מ' שנה, ופירנס את ישראל מ' שנה; רבי עקיבא למד תורה מ' שנה, ופירנס את ישראל מ' שנה; שש זוגות ששנותיהם שוות: רבקה וקהת, לוי ועמרם, יוסף ויהושע, שמואל ושלמה, משה והלל הזקן, רבן יוחנן בן זכאי ור' עקיבא:

Sifrei Devarim 357:33

(33) (*Ibid.* 7) "And Moses was one hundred and twenty years old when he died": He was one of the four who died at the age of one hundred and twenty: Moses, Hillel the Elder, R. Yochanan b. Zakkai, and R. Akiva. Moses was in Egypt for forty years, in Midian for forty years, and led Israel for forty years. Hillel the Elder went up from Bavel (to Eretz Yisrael) at the age of forty, attended upon the sages for forty years, and led Israel for forty years. R. Yochanan b. Zakkai was in business for forty years, attended upon the sages for forty years, and led Israel for forty years. R. Akiva was a shepherd for forty years, learned (Torah) for forty years, and led Israel for forty years. **Six "pairs" whose years (of life) were the same: Rivka and Kehoth; Levi and Amram; Joseph and Joshua; Samuel and Solomon; Moses and Hillel the Elder; R. Yochanan b. Zakkai and R. Akiva.**

שמות ו':י"ח

(יח) ובְנֵי קֹהַת עַמְרָם וַיְצַהֵר וַחֲבֵרוֹן וְעִזִּיאֵל וְשֹׁנִי וְשֵׁנִי קֹהַת שְׁלֹשׁ וּשְׁלֹשִׁים וּמֵאָת שָׁנָה:

Exodus 6:18

(18) The sons of Kohath: Amram, Izhar, Hebron, and Uzziel; and the span of Kohath's life was 133 years.

בראשית מ"ז:ט'

(ט) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-פְּרֹעֹה יְמֵי שָׁנַי מְגוּרֵי שְׁלֹשִׁים וּמֵאָת שָׁנָה מְעַט וְרַעִים הָיוּ יְמֵי שָׁנַי חֲזֵי וְלֹא הִשְׁיִגּוּ אֶת-יְמֵי שָׁנַי תְּנִי אֲבֹתַי בְּיָמַי מְגוּרֵיהֶם:

Genesis 47:9

(9) And Jacob answered Pharaoh, "The years of my sojourn [on earth] are one hundred and thirty. Few and hard have been the years of my life, nor do they come up to the life spans of my fathers during their sojourns."

משנה אבות ג':י"ז

(יז) רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר, אִם אֵין תּוֹרָה, אִם אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ, אִם אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ, אֵין תּוֹרָה. אִם אֵין חֲכָמָה, אֵין יְרָאָה. אִם אֵין יְרָאָה, אֵין חֲכָמָה. אִם אֵין בִּינָה, אֵין דַּעַת. אִם אֵין דַּעַת, אֵין בִּינָה. אִם אֵין קָמַח, אֵין תּוֹרָה. אִם אֵין תּוֹרָה, אֵין קָמַח. הוּא הָיָה אוֹמֵר, כָּל שְׁחֲכָמְתוֹ מְרַבָּה מִמַּעֲשָׂיו, לְמָה הוּא דוֹמֶה, לְאֵילָן שֶׁעֲנָפוֹ מְרַבִּין וְשָׂרְשָׁיו מְעֻטִין, וְהָרוּחַ בָּאָה וְעוֹקְרָתוֹ וְהוֹפְכָתוֹ עַל פָּנָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה יז) וְהָיָה כְּעֶרְעֵר בְּעֶרְבָה וְלֹא יֵרָאֶה כִּי יָבֹא טוֹב וְשָׁכֵן חֲרָרִים בְּמִדְבָּר אֶרֶץ מְלַחָה וְלֹא תִשָּׁב. אָבֵל כָּל שֶׁמַּעֲשָׂיו מְרַבִּין מִחֲכָמְתוֹ, לְמָה הוּא דוֹמֶה, לְאֵילָן שֶׁעֲנָפוֹ מְעֻטִין וְשָׂרְשָׁיו מְרַבִּין, שֶׁאֶפְלוּ כָּל הָרוּחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם בָּאוֹת וְנוֹשְׁבוֹת בּוֹ אֵין מְזִיזִין אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וְהָיָה כְּעֵץ שֶׁתוֹלַע עַל מַיִם וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שָׂרְשָׁיו וְלֹא יֵרָאֶה כִּי יָבֵא חֹם, וְהָיָה עֲלֵהוּ רַעֲנָן, וּבִשְׁנַת בְּצֻרְתָּ לֹא יִדָּאָג, וְלֹא יִמְיֵשׁ מַעֲשׂוֹת פְּרִי:

Pirkei Avot 3:17

(17) Rabbi Elazar ben Azariah says: **If there is no Torah, there is no worldly occupation; if there is no worldly occupation, there is no Torah.** If there is no wisdom, there is no fear; if there is no fear, there is no wisdom. If there is no understanding, there is no knowledge; if there is no knowledge, there is no understanding. If there is no flour, there is no Torah; if there is no Torah, there is no flour. He would say: Anyone whose wisdom exceeds his deeds, to what is he compared? To a tree whose branches are many but whose roots are few; and the wind comes and uproots it and turns it upside down; as it is said; "And he shall be like a lonely juniper tree in the wasteland and shall not see when good comes, but shall inhabit the parched places of the wilderness, a salty land that is uninhabitable." (Jeremiah 17:6). But one whose deeds exceed his wisdom, what is he like? Like a tree whose branches are few but whose roots are many; since even if all the winds of the world come and blow upon it, they do not move it from its place, as it is said; "He shall be like a tree planted by the waters, and spreads out its roots by the river, and shall not perceive when heat comes, but its leaf shall remain fresh; and it will not be troubled in the year of drought, nor will it cease to bear fruit." (Jeremiah 17:8).

Source Sheet created on Sefaria by Effie Klein